

BÖLÜM 8

TURİZM EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bahadır İnanç ÖZKAN¹

GİRİŞ

Sunulan ürünün soyut olması, üretildiği anda tüketilmesi, turistlerin satın almadan önce hizmeti ve ürünü deneyimleyememesi gibi sebeplerden ötürü turizm sektörü, hataların telafisinin zor olduğu bir hizmet sektörüdür. Aynı zamanda ülkelerin ekonomileri açısından da belirli öneme sahip olan turizm sektörü, yüksek karlılık sağlama, büyüme, sürdürülebilirlik, turistlerde tekrar ziyaret etme niyeti oluşturma, somut ve somut olmayan kültürel mirası koruma ve yaşatma, ürün ve hizmet standardı oluşturma, trendleri yakalama, doğru tanıtım faaliyetlerinde bulunma, halkla ilişkiler çalışmaları yapma, nitelikli personele ihtiyaç duyma ve bu personeli yetiştirenleri yetiştirme gibi birçok alanda bilgi ve beceriye ihtiyaç duymaktadır. Bütün bunların gerçekleşmesi ise turizm eğitimi aracılığıyla olabilmektedir (Özmenekşe, 2021, s. 73).

Turizm eğitiminin her kademesinde eğitim gören öğrencilerin, pratik bilgi ve beceriler açısından iyi bir düzeyde yetiştirilmesi gerekmektedir. Diğer yandan, turizm sektörünün dinamik bir yapıya sahip olması turizm alanında verilecek eğitimin de dinamik bir özellikte olmasını gerekli kılmaktadır. Başka bir ifadeyle, rekabet koşullarının zorlaştığı ve ağırlaştığı ortamda var olabilmenin temel dayanağı nitelikli iş gücüne sahip olmaktan geçmektedir. Bu durumun gerçekleşmesinin temel koşullarından birisi de etkin, kaliteli ve nitelikli turizm eğitiminin ve öğretiminin sağlanarak turizmle ilgili eğitim kurumlarından mezun olan kişilerin turizm sektöründe çalışmasıdır (Aksu & Bucak, 2012, s. 8).

Teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler, ulaşım hizmetlerindeki artış, yiyecek-içecek işletmelerine yönelik artan talepler tüm dünyada turizm sektörü-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Turizm Fakültesi, bahadirinancozkan@yyu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-7665-6765

biçimde yer bulması, sektörün etik, sürdürülebilir ve insana yakışır bir geleceğe evrilmesi açısından umut verici bir adım olarak değerlendirilebilir (Luica, 2021, s. 430). Ayrıca turizm eğitimi içeriğinin gelecekteki mesleki faaliyetlerin gereklerine uygunluğu, sektörel uygulamalarla bağlantısı ve işyerinde eğitim imkânı turizm eğitiminde yüksek nitelikli turizm profesyonellerinin yetişmesinin temelini oluşturabilir (Yakovenko, Komov ve Didenko, 2017, s. 71).

Konaklama ve turizm alanındaki yükseköğretimin görünümü gün geçtikçe değişmektedir. Bu değişimlerin arkasındaki temel dinamikler, uluslararasılaşma ve ileri teknolojiler olmakla birlikte; yaşlanan nüfus ve göç gibi demografik kaymalar da süreci etkilemektedir. Konaklama ve turizm sektörü de aynı değişimleri deneyimlemekte ve bu nedenle bu dönüşümlere hızla uyum sağlayabilen, aynı zamanda başkalarına liderlik edebilecek yetkin çalışanlara ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla, konaklama ve turizm programlarının insan kaynaklarına ilişkin sektör taleplerini yaratıcı bir biçimde karşılamak ve hizmet edebilmek için müfredatlarını yeniden yapılandırması gerekmektedir (Kim & Jeong, 2018, s. 121).

KAYNAKLAR

- Adeyinka-Ojo, S., Lee, S., Abdullah, S. K., & Teo, J. (2020). Hospitality and tourism education in an emerging digital economy. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 12(2), 113-125. <https://doi.org/10.1108/WHATTT-12-2019-0075>
- Ağaoğlu, O. K. (1991). *Türkiye’de turizm eğitimi ve etkinliği*. Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları (Yayın No: 439).
- Akay, B., Uslu, A., & Sancar, M. F. (2018). Turizm eğitimi alan öğrencilerin staj döneminde yaşadıkları sorunlar: Lisans ve ortaöğretim turizm öğrencileri örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(1), 212-236. <https://doi.org/10.26466/opus.358194>
- Aksu, M., & Bucak, T. (2012). Mesleki turizm eğitimi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 7-18.
- Akyurt, H., & Ültay, E. (2022). Ekoturizm ve ekoturizm rehberliği eğitimi lisansüstü tezlerinin bibliyometrik analizi. *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 56-70.
- Alkan, C., Doğan H. & Sezgin İ. (1998). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları*. Alkım Yayınları.
- Altunöz, Ö., Koç, B., & Hassan, A. (2013). Turizm eğitiminde yeni paradoks: Mantar öğretim elemanlarına doğru. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 104-111.
- Ayikoru, M., Tribe, J., & Airey, D. (2009). Reading tourism education: Neoliberalism unveiled. *Annals of Tourism Research*, 36(2), 191-221. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2008.11.001>
- Aymankuy, Y., & Aymankuy, Ş. Y. (2013). Turizm işletmeciliği eğitimi alan öğrencilerin turizm sektöründeki istihdamla ilgili görüşleri ve sektördeki kariyer beklentileri (Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 35, 1-21.
- Bayer, O. E. (1998). Türkiye meslek yüksekokulları turizm eğitimi kalitesinin geliştirilmesinde sanal yöntemlerin rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3), 145-156.
- Birol, İ. (2024). *Turizm eğitiminde müfredatların durumu ve sektörle uyum*. İçinde E. Ültay & H. Akyurt (Eds.), *Sürdürülebilir Eğitim: Turizmde Güncel Eğitimler ve Yeni Yaklaşımlar* (ss. 153-171). Bidge Yayınları.

- Chen, M., Pei, T., Jeronen, E., Wang, Z., & Xu, L. (2022). Teaching and learning methods for promoting sustainability in tourism education. *Sustainability*, 14(21), 14592. <https://doi.org/10.3390/su142114592>
- Chili, N. (2013). Tourism education: Factors affecting effective teaching and learning of tourism in township schools. *Journal of Human Ecology*, 41(1), 33-43. <https://doi.org/10.31901/24566608.2013/41.1.05>
- Choy, M. W., & Yeung, A. S. (2024). Tourism vocational education: Relations of input and output. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 34, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2024.100479>
- Cooper, C., & Shepherd, R. (1997). The relationship between tourism education and the tourism industry: Implications for tourism education. *Tourism Recreation Research*, 22(1), 34-47. <https://doi.org/10.1080/02508281.1997.11014784>
- Croft, C., & Wang, W. (2023). Hospitality and tourism experiential learning combined with interdisciplinary learning. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/10963758.2023.2295549>
- Cuffy, V., Tribe, J., & Airey, D. (2012). Lifelong learning for tourism. *Annals of Tourism Research*, 39(3), 1402-1424. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2012.02.007>
- Dale, C., & Robinson, N. (2001). The theming of tourism education: A three domain approach. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 13(1), 30-35. <https://doi.org/10.1108/09596110110365616>
- Della Lucia, M., Dimanche, F., Giudici, E., Camargo, B. A., & Winchenbach, A. (2021). Enhancing tourism education: The contribution of humanistic management. *Humanistic Management Journal*, 6(3), 429-449. <https://doi.org/10.1007/s41463-021-00111-3>
- Diplari, A., & Dimou, I. (2010). Public tourism education and training in Greece: a study of the necessity for educational restructuring. *Industry and Higher Education*, 24(2), 115-120. <https://doi.org/10.5367/000000010791190976>
- Eker, N. (2024). Turizm rehberliği öğrencileri perspektifinden staj uygulamalarına yönelik bir değerlendirme. *Turist Rehberliği Dergisi*, 7(2), 94-105. <https://doi.org/10.34090/tured.1505550>
- Emir, O., Pelit, E., & Arslan, S. (2010). Turizm alanında önlisans eğitimi alan öğrencilerin staj öncesi ve sonrası görüşlerinin karşılaştırılması (Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 141-165.
- Erden Özsoy, C. (2015). Mesleki eğitim-istihdam ilişkisi: Türkiye’de mesleki eğitimin kalite ve kantiyesi üzerine düşünceler. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5(5), 173-181.
- Fernández-Villarán, A., Guereño-Omil, B., & Ageitos, N. (2024). Embedding sustainability in tourism education: Bridging curriculum gaps for a sustainable future. *Sustainability*, 16(21), 1-17. <https://doi.org/10.3390/su16219286>
- Hacıoğlu, N. (1992). *Yükseköğretimde mesleki turizm eğitimi geliştirme perspektifleri*. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı, Ankara, 91-100.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S., & Tetik, N. (2008). *Türkiye’de turizm eğitimi*. Detay Yayıncılık.
- Hatipoğlu, B. (2018). Going beyond the classroom in education for sustainability: partnering with non-governmental organizations and private sector in a project management course. *Journal of Business Ethics Education*, 15(Special Issue), 71-96. <https://doi.org/10.5840/jbee201815SpecialIssue24>
- Hsu, C. H. (2018). Tourism education on and beyond the horizon. *Tourism Management Perspectives*, 25, 181-183. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.11.022>
- İbicioğlu, H., Avcı, U., & Boylu, Y. (2003). Turizm işletmelerinde insan kaynaklarının eğitiminde stratejik sektörel eğitim organizasyonlarının uygulanabilirliğine yönelik bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 69-90.
- Keçi, I., & Qosja, E. (2021). *Tourism education during the pandemic: Is distance education a solution?* In handbook of research on the impacts and implications of COVID-19 on the tourism industry (pp. 863-884). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-8231-2.ch042>
- Keleş, Y., & Demirdağ, Ş. A. (2019). Turizm sektöründe staj yapan öğrencilerin yaşadıkları psikolo-

- jik sorunların örgütsel sessizlikleri üzerindeki etkisi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6(4), 332-340. <https://doi.org/10.31771/jrtr.2019.35>
- Kement, Ü., Çavuşoğlu, S., & Uslu, A. (2019). Turizm eğitimi gören öğrencilerin kişilik özelliklerinin kültürel zekâ düzeylerine etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(1), 57-68. <https://doi.org/10.17123/atad.580645>
- Kim, H. J., & Jeong, M. (2018). Research on hospitality and tourism education: Now and future. *Tourism Management Perspectives*, 25, 119-122. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2017.11.025>
- Kırlar Can, B., Ertaş, M., & Kozak, M. (2021). Understanding the philosophy of tourism education: A perspective study in Turkey. *International Journal of Tourism Research*, 23(6), 1112-1125. <https://doi.org/10.1002/jtr.2472>
- Kızılrnak, İ. (2000). Meslek yüksek okulları turizm ve otelcilik programlarının günümüz turizm sektörünün beklentileri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 147, 54-60.
- Livvarçin, M., & Karamustafa, K. (2021). Turizm yükseköğretiminde uzaktan eğitim ve okul-sektör iş birliği. *Erciyes Akademisi*, 38(3), 610-622. <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1239287>
- Mei, X. Y. (2019). Gaps in tourism education and workforce needs: Attracting and educating the right people, *Current Issues in Tourism*, 22(12), 1400-1404. <https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1402870>
- Mínguez, C., Martínez-Hernández, C., & Yubero, C. (2021). Higher education and the sustainable tourism pedagogy: Are tourism students ready to lead change in the post pandemic era?. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 29, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2021.100329>
- Mir, M. A. M., Shelley, B., & Ooi, C. S. (2024). Uses of tourism resources for educational and community development: A systematic literature review and lessons. *Tourism Management Perspectives*, 53, 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2024.101278>
- Munar, A. M. (2007). Is the Bologna Process globalizing tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 6(2), 68-82. <https://doi.org/10.3794/johlste.62.164>
- Olalı H. (1982). *Turizm politikası ve planlaması*. Yön Ajans.
- Olçay, A., Yıldırım, İ., & Sürme, M. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin staj eğitimi hakkında görüşleri: Gaziantep ili örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 324-334.
- Özmenekşe, Y. O. (2021). Türkiye'de turizm eğitiminin niteliğine akademik bakış. *Al-Farabi International Journal on Social Sciences*, 5(2), 72-82.
- Pelit, E., & Güçer, E. (2006). Turizm alanında öğretmenlik eğitimi alan öğrencilerin turizm işletmelerinde yaptıkları stajları değerlendirmeleri üzerine bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 139-164.
- Pelit, E., Çoban, E., & Tomakin, B. N. (2023). Turist rehberliği eğitiminde yaşanan sorunlar üzerine bir değerlendirme. *Turist Rehberliği Dergisi*, 6(1), 52-80. <https://doi.org/10.34090/tured.1297309>
- Quaye, F. J., Kissi, M., & Hagan, P. (2025). Learning beyond the classroom: Exploring tourism students' perception of experiential teaching methods. *The International Journal of Research and Scientific Innovation (IJRSI)*, 12(2), 693-709. <https://doi.org/10.51244/IJRSI.2025.12020059>
- Ring, A., Dickinger, A., & Wöber, K. (2009). Designing the ideal undergraduate program in tourism: Expectations from industry and educators. *Journal of Travel Research*, 48(1), 106-121. <https://doi.org/10.1177/0047287508328789>
- Saner, T., Bahçelerli, N. M., & Eyupoğlu, S. Z. (2016). The importance of practical training in tourism education. Research Gate, https://www.researchgate.net/publication/312127628_The_importance_of_practical_training_in_tourism_education, Ulaşım Tarihi: 22/08/2025
- Sarı, F. (2007). *Türkiye'deki turizm eğitiminin turizm sektöründeki istihdama etkisi ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Şat, R., Sezen, T. S., & Doğdubay, M. (2023). Türkiye'de gastronomi eğitiminin tarihi ve gelişimi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 34(3), 318-334. <https://doi.org/10.17123/atad.1316644>
- Sebby, A. G., & Brown, C. (2020). Experiential learning in hospitality management curriculum: Case

- study in rural Southeast US. *Research in Higher Education Journal*, 38, 1-10.
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel turizm ve turizm mevzuatı*. Detay Yayıncılık,
- Solmaz, S. A. (2019). Türkiye'de turizm eğitim-öğretiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(63), 853-866. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3282>
- Somuncu, A. (2019). Mesleki Teknik Liselerde Turizm Alanlarına Turizm Koleji Modeli. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 22(2), 72-82. <https://doi.org/10.34189/tfd.22.2.004>
- Tuna, M., Akça, İ., Akbaş Tuna, A., & Gürlek, M. (2017). Turizm öğrenimi gören öğrencilerin sektör çalışma koşullarını algılamaları ve sektörde çalışmaya yönelik tutumları: Meslek yüksekokulu, yüksekokul ve fakülte öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 4(2), 41-60.
- Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitiminin özel nitelikli sorunları ve çözüm önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 1-14.
- Uğurlu, K., & Çakmak, T. F. (2015). *Turizm eğitim politikaları ve Türk turizm eğitimindeki sorunlar*. İçinde D. Küçükaltan, H. Çeken ve Ş.O. Mercan (Edt.). Değişik perspektifleriyle turizm politikası ve planlaması (ss. 85-106). Detay Yayıncılık.
- Ünlüönen, K. (1993). Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde turizm eğitim ve öğretimi. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(6), 497-521.
- Ünlüönen, K. & Boylu, K. (2007). Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimindeki gelişmelerin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 11-32.
- World Tourism Organization (UNWTO). (2020). *Tourism and COVID-19: Building back better*. UNWTO Publications.
- Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö., & Günsel, A. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleğin geleceğine ilişkin bakış açıları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 179-199. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.645453>
- Wang, J., Ayres, H., & Huyton, J. (2010). Is tourism education meeting the needs of the tourism industry? An Australian case study. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 22(1), 8-14. <https://doi.org/10.1080/10963758.2010.10696964>
- Weijzen, S. M., Onck, C., Wals, A. E., Tassone, V. C., & Kuijer-Siebelink, W. (2024). Vocational education for a sustainable future: Unveiling the collaborative learning narratives to make space for learning. *Journal of Vocational Education & Training*, 76(2), 331-353. <https://doi.org/10.1080/13636820.2023.2270468>
- Yağmur Karalım, P. (2024). A thematic analysis of contemporary tourism education. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 16(1), 2-9. <https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2024-0020>
- Yakovenko, N. V., Komov, I. V., & Didenko, O. V. (2017). Professional education in tourism: problems of the regional level. *Научный результат. Технологии бизнеса и Сервиса*, 1(11), 68-72. <https://doi.org/10.18413/2408-9346-2017-3-1-67-71>
- Yörük, S., Dikici, A., & Uysal, A. (2002). Bilgi toplumu ve Türkiye'de mesleki eğitim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 299-312.
- Zaitseva, N. A., Goncharova, I. V., & Androsenko, M. E. (2016). Necessity of changes in the system of hospitality industry and tourism training in terms of import substitution. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(1), 288-293.